

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ 3-5 ΠΗΓΑΔΙΑ

Η Μ Α Γ Ε Ι Α Τ Ο Υ Χ Ι Ο Ν Ι Ο Υ

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ANNA A. ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Η Νάουσα διαθέτει ένα μοναδικό προνόμιο. Σε απόσταση μόλις **16 χλμ.** βρίσκονται δυο από τα διασημότερα Χιονοδρομικά της χώρας, τα **3-5 Πηγάδια** και το **Σέλι**.

Στο άρθρο αυτό θα περιοριστούμε σ' ένα χειμωνιάτικο οδοιπορικό στα 3-5 Πηγάδια.

Η πορεία προς το βουνό είναι ανηφορική με αλλεπάλληλες στροφές. Το ασφάλινο οδόστρωμα είναι καλά καθαρισμένο από το χιόνι. Μόνον σε μερικά ανήλιαγα σημεία παραμένει ένα λεπτό στρώμα πάγου, που στη διάρκεια της μέρας δεν είναι επικίνδυνο.

16 χλμ. μετά την πόλη η ηρεμία του δασικού τοπίου εξαφανίζεται, αποκαλύπτεται απέναντί μας η πελώρια χοάνη των 3-5 Πηγαδιών. Αν κι είναι νωρίς ακόμη, ο μεγάλος χώρος στάθμευσης που διαθέτει θέσεις για 800 αυτοκίνητα, κοντεύει να γεμίσει. Αρχές Φλεβάρη, το Σαββατιάτικο πρωινό είναι ηλιόλουστο, οι λάτρεις του χιονιού συρρέουν μαζικά. Περ-

νάμε αρχικά μπροστά από τις πίστες αρχαρίων και παιδιών. Τα πρώτα βήματα στο χιόνι είναι δύσκολα, οι συνεχείς τούμπες δημιουργούν εικόνες κωμικές. Υπάρχουν ωστόσο και παιδιά, όχι μεγαλύτερα των 4 ετών, που κατεβαίνουν την ήπια πλαγιά με την δεξιοτεχνία έμπειρου σκιέρ. Απ' αυτά τα ατρόμητα παιδιά θα γεννηθούν οι αυριανοί αθλητές και πρωταθλητές.

Η αγάπη των Ναουσαίων για το Βέρμιο και γενικά για το βουνό είναι παλιά. Επίσημα όμως εκφράστηκε από το **1932**, χρονιά ίδρυσης του **ΕΟΣ Νάουσας**. 4 χρόνια αργότερα πραγματοποιούνται οι πρώτοι χιονοδρομικοί αγώνες στο Βέρμιο, ενώ το 1937 ο ΕΟΣ διοργανώνει στο Σέλι τους πρώτους πανελλήνιους χιονοδρομικούς αγώνες.

Οι δραστηριότητες αυτές συνεχίστηκαν στο Σέλι μέχρι το 1968. Ήδη όμως από τα τέλη της δεκαετίας του '50 είχε παρατηρηθεί σημαντική μείωση του ύψους του χιονιού. Ο προβλη-

ΦΩΤ. Γ. ΜΟΣΧΟΒΑΚΟΣ

ματισμός του ΕΟΣ Νάουσας κατέληξε στην επισταμένη έρευνα της περιοχής των Πηγαδιών, που κρατούσε πολύ περισσότερο χιόνι από το Σέλι. Τον Οκτώβριο του **1970** διανοίγεται χιονοδρομική πίστα μήκους 2000 και πλάτους 60 μέτρων ενώ τον Νοέμβριο τοποθετείται ο σκελετός της στέγης στο καταφύγιο. Το **1974** τελειώνει το μεγάλο καταφύγιο και το **1976** τοποθετείται ο πρώτος συρόμενος αναβατήρας. Κατασκευάζεται το πρώτο γήπεδο ποδοσφαίρου σε βουνό και το καλοκαίρι του **1976** έρχεται για προπόνηση η πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα, ο Άρης Θεσσαλονίκης. Τα "Πηγάδια" είχαν πια καθιερωθεί. Στην πορεία του χρόνου οι εγκαταστάσεις εμπλουτίζονται συνεχώς. Έτσι σήμερα το χιονοδρομικό θεωρείται ένα από τα πιο ολοκληρωμένα της χώρας. Εκτείνεται σε υψόμετρο από **1430-2005 μέτρα**. Διαθέτει εναέριο αναβατήρα με διπλή καρέκλα και 6 συρόμενους, μία πίστα αρχαρίων και τέσσερις ακόμη διαφόρων βαθμών δυσκολίας με τις ονομασίες **Φίλιππος, Αριστοτέλης, Λούκι και Παράσεισος**. Επίσης "snow-board park" για

τους λάτρεις της χιονοσανίδας, που προσφέρεται για φιγούρες και άλματα με την καθοδήγηση δασκάλου. Υπάρχουν ακόμη δρόμοι αντοχής μήκους **3,5-20** χιλιομέτρων αλλά και μονοπάτι ορειβασίας, αφού από εδώ περνάει η διαδρομή του Διεθνούς Ορειβατικού Μονοπατιού **E4**. Τα 3-5 Πηγάδια είναι το μοναδικό Χιονοδρομικό στην Ελλάδα που διαθέτει τεχνητή λίμνη και δίκτυο **τεχνητής χιόνωσης** μήκους 3,5 χλμ., που εξασφαλίζει άριστη ποιότητα χιονιού σ' όλες τις πίστες. Έτσι, εκτός απρόβλεπτων καιρικών συνθηκών, η διάρκεια λειτουργίας του εκτείνεται από τις αρχές Δεκεμβρίου ως τα μέσα Απριλίου.

Εδώ και 18 χρόνια πραγματοποιείται πανελλήνιο πρωτάθλημα για μη αθλητές χιονοδρόμους με πλήθος συμμετοχών. Εφέτος οι αγώνες θα πραγματοποιηθούν στις **18 Μαρτίου**. Επίσης τον μήνα Μάρτιο θα διεξαχθεί αγώνας κατάβασης με διάφορες ιδιοκασκευές, ξύλινες ή μεταλλικές. Αμέσως μετά την χειμερινή περίοδο και συγκεκριμένα από τις **6 ως τις 8 Μαΐου**, θα διεξαχθεί αγώνας **Παγκοσμίου κυπέλλου ορεινής ποδηλασίας** μήκους

100 χιλιομέτρων.

Η υποδομή του χιονοδρομικού για την εξυπηρέτηση επισκεπτών και αθλητών είναι σημαντική, αφού περιλαμβάνει ξενοδοχείο και ξενώνα συνολικής δυναμικότητας 100 κρεβατιών, εστιατόριο πλήρως εξοπλισμένο με χωρητικότητα 250 ατόμων, πέντε μικρά και μεγάλα καφέ, καθώς και χώρους άθλησης στεγασμένους και υπαίθριους. Αυτός άλλωστε, εκτός από το θαυμάσιο φυσικό περιβάλλον, είναι ο λόγος που από τα μέσα Ιουνίου ως τα μέσα Σεπτεμβρίου, χρησιμοποιείται για την αγωνιστική προετοιμασία πολλών ομάδων.

Μπροστά στις πίστες και στον εναέριο αναβατήρα λειτουργεί ένα πανέμορφο LIFT BAR, εξ' ολοκλήρου ξύλινο. Πίνουμε ένα καφεδάκι ανάμεσα στους σκιέρ με τις πολύχρωμες στολές, ντυνόμαστε καλά και κατευθυνόμαστε στην αφετηρία του αναβατήρα. Το διπλό κάθισμα επιβραδύνει την κίνησή του για ένα δευτερόλεπτο, όσο είναι αρκετό για να βο-

λευτούμε. Ένα μικρό τράνταγμα και αμέσως αρχίζει το εναέριο ταξίδι. Κάτω από τα πόδια μας, στα 1460 μ., άνθρωποι, αυτοκίνητα και εγκαταστάσεις απομακρύνονται και μικραίνουν. Νιώθουμε ανάλαφροι, μετέωροι ανάμεσα ουρανού και γης. Περνάμε πάνω από συνεχείς πίστες, διαμορφωμένες ανάμεσα σε δάση οξιάς. Πολλοί χιονοδρόμοι κατηφορίζουν με κινήσεις χορευτικές, εξουδετερώνουν με μαεστρία τις απότομες κλίσεις της πλαγιάς. Ανεβαίνουμε συνεχώς. Κάποια στιγμή χάνεται ο ήλιος πίσω απ' το βουνό. Αστροπιαία η θερμοκρασία πέφτει κατακόρυφα.

Η εναέρια διαδρομή πλησιάζει προς το τέλος της. 14 λεπτά μετά την αναχώρησή μας πατάμε το μαλακό χιόνι στα 2.000 μέτρα, λίγο πιο κάτω από το καταφύγιο του ΕΟΣ. Ένας μαγευτικός ορίζοντας απλώνεται ολόγυρά μας. Καϊμάκτσαλάν, πίσω του οι κορυφές των Σκοπίων, Πίνοβο και Τζένα και χαμηλά το Πάικο. Βαδίζουμε μερικές δεκάδες μέτρα.

Κάτω από τα πόδια μας, στα 1460 μ., άνθρωποι, αυτοκίνητα και εγκαταστάσεις απομακρύνονται και μικραίνουν. Νιώθουμε ανάλαφροι, μετέωροι ανάμεσα ουρανού και γης.

Πολλοί χιονοδρόμοι κατφορίζουν με κινήσεις χορευτικές, εξουδετερώνουν με μαεστρία τις απότομες κλίσεις της πλαγιάς.

Πίσω από το καταφύγιο νέος ορίζοντας. Η πεδιάδα της Πτολεμαΐδας με τους καπνούς των εργοστασίων της, το Σινιάτικο, η κορυφή του Βερμίου και ο όγκος του Ολύμπου. Στα ΒΔ αντικρίζω τα κατάλευκα υψίπεδα, που οδηγούν στο Άνω Σέλι. Όταν τα είχα διασχίσει το καλοκαίρι ήταν καταπράσινα βοσκοτόπια. Τώρα είναι απέραντες χιονοπίστες, που αστράφτουν εκτυφλωτικά στο φως του ήλιου.

- Αν θέλετε, μπορείτε να οργανώσετε μια εξόρμηση ως εκεί με snow-mobile, μας λέει ο **Χρήστος Παππάς**, Πρόεδρος της ΔΕΤΑΒ, (Δημοτική Επιχείρηση Τουριστ. Ανάπτυξης Βερμίου), παλιός χιονοδρόμος και αργότερα προπονητής.

Η ιδέα είναι σαγηνευτική. Επιστρέφουμε στην κοσμοπλημμύρα και κατευθυνόμαστε αμέσως

στο σημείο όπου είναι συγκεντρωμένα τα snow-mobile. Ανάμεσά τους ξεχωρίζει το **snow-bas**, ένα κατακόκκινο λεωφορείκι με ερπύστριες, όχημα εξαιρετικό παντός εδάφους.

Ο **Στέργιος Κόνας** και ο **Παναγιώτης Λίππας** δέχονται πρόθυμα να μας πάνε μια βόλτα. Ο γνωστός μου από το καλοκαίρι δαιτικός χωματόδρομος έχει μεταβληθεί σε μια υπέροχη πίστα χιονιού. Τα θορυβώδη οχήματα - αυτοί οι πανίσχυροι μηχανικοί "σκιέρ" με ιπποδυνάμεις που ξεπερνούν τους 100 ίππους - γλιστρούν πάνω στη λευκή επιφάνεια με απίστευτη ευχέρεια. Στις ευθείες αναπτύσσουν μεγάλες ταχύτητες, που πλησιάζουν τα 50 χλμ. την ώρα. Μη φορώντας κατάλληλα ρούχα είμαστε απόλυτα εκτεθειμένοι στον αέρα, που μας μαστιγώνει παγωμένος. Η αίσθηση όμως

αυτής της αμεσότητας με το χιονισμένο περιβάλλον είναι μοναδική.

Σ' ένα 12λεπτο φτάνουμε στο δεύτερο καταφύγιο το ΕΟΣ, ένα πετρόχτιστο οίκημα σε υψόμετρο 1920 μ. Στο ισόγειο το τεράστιο τζάκι είναι αναμμένο. Πέτρινο δάπεδο, φλοκάτες, καναπεδάκια και παράθυρα με θέα στην χιονόλευκη απεραντοσύνη. Στον δεύτερο όροφο πέντε δωμάτια με δυο διπλές κουκέτες το καθένα. Η διανυκτέρευση εδώ είναι αληθινή εμπειρία.

Ο Στέργιος γεμίζει τα ποτηράκια με τσίπουρο Ναουσαίκο.

- Έτσι, για να ξεσταθούμε λίγο. Σήμερα, δυστυχώς, δεν προλαβαίνουμε να πάμε προς Άνω Σέλι. Σε λίγο θα φύγει ο ήλιος και το κρύο θα είναι φοβερό. Την προηγούμενη εβδομάδα η θερμοκρασία είχε κατεβεί στους -35°C .

Τρεις μέρες αργότερα επιστρέφουμε. Καθημερινή όπως είναι, το χιονοδρομικό μας υποδέχεται ήρεμο. Τίποτε δεν θυμίζει την κοσμοπλημμύρα του Σαββατοκύριακου. Η μέρα είναι ηλιόλουστη και ζεστή, εμείς όμως φοράμε όσα ρούχα χωράνε κάτω απ' τα μπουφάν. Έχουμε επίσης και δεύτερο σκούφο, εσωτερικό ολοπρόσωπο, που δεν διαφέρει από κουκούλα τρομοκράτη. Μήπως είμαστε λίγο υπερβολικοί;

4 snow-mobiles παρατάσσονται το ένα πίσω από το άλλο. Ο αρχηγός δίνει το σύνθημα και ξεκινάμε. Σε λίγα λεπτά εγκαταλείπουμε το δάσος και βγαίνουμε στα υψίπεδα, κοντά στα 2.000 μέτρα. Απέραντες λευκές επιφάνειες, επίπεδες και καμπύλες, χωρίς την παραμικρή έξαρση εδάφους, αφού το μεγάλο ύψος του χιονιού έχει καλύψει κάθε ανωμαλία. Τα

σκούρα γυαλιά είναι υπερπολύτιμα, εξουδετερώνουν περίφημα τις εκτυφλωτικές αντανακλάσεις. Εξίσου πολύτιμος είναι ο δεύτερος σκούφος, που ελάχιστα σημεία του προσώπου αφήνει εκτεθειμένα. Αυτό που στην άπνοια του χιονοδρομικού έμοιαζε υπερβολή, εδώ στα ανεμοδαρμένα υψίπεδα αποδεικνύεται προνοητικότητα.

Αρχίζουμε να κατηφορίζουμε N-ΝΔ. Να η χαρακτηριστική συστάδα βράχων και λίγο πιο

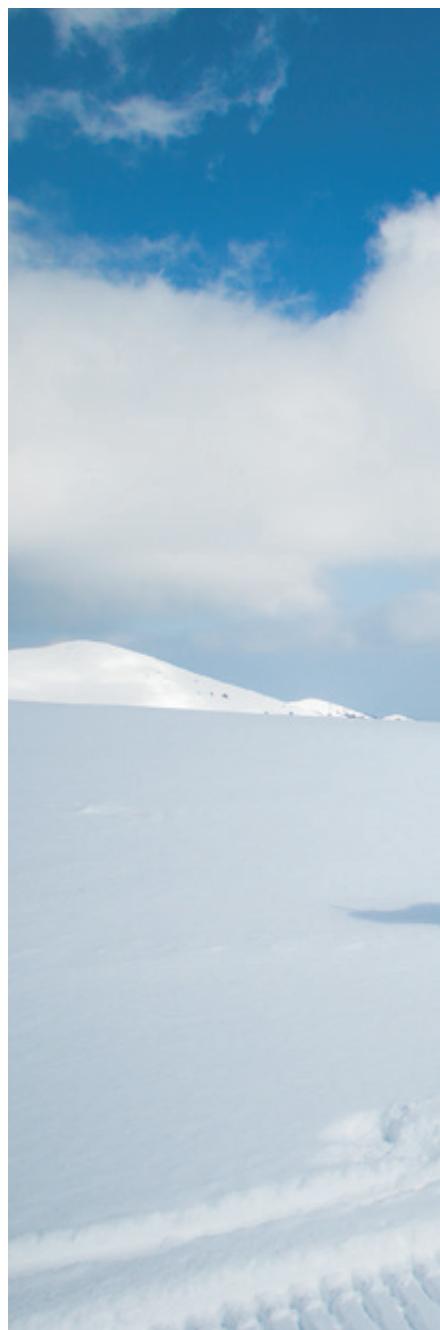

κάτω ο συνοικισμός **Μεγαρεμιώτικα**, που δημιουργήθηκε από κτηνοτρόφους σε υψόμ. 1850 περίπου μέτρων και χρησιμοποιείται για θερινή διαμονή. Μόνον λίγες στέγες εξέχουν απ' το χιόνι. Σε κάποια κοιλάματα εδάφους απλά υποψιαζόμαστε την ύπαρξη σπιτιών. Έτσι θαμμένη στο χιόνι είναι και μια στάνη που είχα φωτογραφίσει το καλοκαίρι με μια 90χρονη γιαγιά με το εγγονάκι της. Αυτή η αίσθηση της καθολικής λευκότητας ολόγυρά

μας είναι πρωτόγνωρη, μοναδική. Κατά διαστήματα ο Στέργιος σταματάει και βυθίζει μακρυνά λεπτά κοντάρια στα πλαϊνά του δρόμου.

- *Αν πέσει ομίχλη, είναι απαραίτητα*, μας λέει. Κατηφορίζουμε συνεχώς με μεγάλες ταχύτητες. Οι σκούρες σιλουέτες των πεύκων παρεμβάλλονται τώρα στο απόλυτο λευκό. Μια τελευταία στροφή του δρόμου και από κάτω μας προβάλλει το **Άνω Σέλι**, 20 περίπου χιλιό-

4 snow-mobiles παρατάς
λίγα λεπτά εγκαταλείπουμε
λευκές επιφάνειες, επίπεδες
του χιονιού έχει καλύψει

σονται το ένα πίσω από το άλλο. Ο αρχηγός δίνει το σύνθημα και ξεκινάμε. Σε ο δάσος και βγαίνουμε στα υψίπεδα, κοντά στα 2.000 μέτρα. Απέραντες και καμπύλες, χωρίς την παραμικρή εξάρση εδάφους, αφού το μεγάλο ύψος κάθε ανωμαλία.

μετρα μακρού από τη βάση μας. Σταματάμε για μερικά λεπτά μπροστά στην πλατεία της εκκλησίας. Τον εκκωφαντικό θόρυβο των μηχανών διαδέχεται η απόλυτη γαλήνη. Το χωριουδάκι είναι βυθισμένο στο χιόνι και στη χειμέρια νάρκη του. Θα ξαναζωντανέψει και πάλι μετά από ένα τετράμηνο.

Στην επιστροφή, οι πλάγιες και εξασθενημένες ακτίνες του ήλιου αδυνατούν να μας ζεστάνουν. Λίγη ώρα αργότερα το κρύο θα είναι οδυνηρό.

Απόγευμα πια επιστρέφουμε στη βάση μας. Στο υπέροχο SNOW-BAR CHALET του ΕΟΣ μας περιμένει το αναμμένο τζάκι και ένα ζεστό σαλέπι. Μας το προσφέρει ο **Γρηγόρης Μοσχοβάκος**, στον οποίο έχει ανατεθεί η λειτουργία του CHALET. Ξεκινώντας σκι δρόμων αντοχής από ηλικίας 10 ετών, ο Ναουσαίος αθλητής μεταπήδησε αργότερα στο διάθλο σκοποβολής και δρόμων αντοχής με πολλές πανελλήνιες και βαλκανικές νίκες και συμμετοχές σ' όλα τα παγκόσμια κύπελλα διάθλου. Ένας νέος άνθρωπος, λάτρης του βουνού και του χιονιού, όπως άλλωστε και οι περισσότεροι Ναουσαίοι.

Η νύχτα έχει σκεπάσει τα πάντα από ώρα. Είναι καιρός ν' αποχαιρετήσουμε τους Ναουσαίους φίλους μας. Τη στιγμή της αναχώρησής μας η εξωτερική θερμοκρασία στα 3-5 Πηγά-

δια έχει κατέβει στους 12,5 βαθμούς κάτω απ' το μηδέν.

Ευχαριστούμε θερμά:

- Τον Πρόεδρο της ΔΕΤΑΒ **Χρήστο Παππά**.
- Τους **Στέργιο Κόνα, Παναγιώτη Λίππα, Κώστα Πίτο** και **Γρηγόρη Μοσχοβάκο** για την αξέχαστη εμπειρία του χιονιού.
- Τον **Τάκη Μπάιτση** για το βιβλίο ΕΟΣ Νάουσας.

ΔΙΑΜΟΝΗ

- ♦ ΞΕΝΩΝΑΣ ΔΗΜ. ΧΙΟΝ. ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΤΑ 3-5 ΠΗΓΑΔΙΑ 23320-44981-5
- ♦ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ 3-5 ΠΗΓΑΔΙΑ Τηλ. 23320-44981-5 23320-29311-4 23320-44446

Ενοικιάσεις **SNOW-MOBILE** και ημερήσιο σαφάρι: ΣΤ. ΚΟΝΑΣ-ΠΑΝ. ΛΙΠΠΑΣ
Τηλ. 6976-677140 και 6976-677147

Πληροφορίες για το Παγκόσμιο Κύπελλο Ορεινής Ποδηλασίας www.outsports.gr

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Τ. Μπάιτση, ΕΟΣ ΝΑΟΥΣΑΣ, 1932-2002, 70 χρόνια αγώνα και πρωτίας, Νάουσα 2002.